

Gildi - lífeyrissjóður

Sjóðfélagafundur
24. nóvember 2016

1. Staða Gildis og starfsemi

- Árni Guðmundsson framkvæmdastjóri

2. Samstarf Gildis og VIRK starfsendurhæfingar

- Vigdís Jónsdóttir framkvæmdastjóri VIRK

Stjórn og endurskoðunarnefnd

Stjórn:

Fulltrúar launþega:

Harpa Ólafsdóttir, formaður

Elínbjörg Magnúsdóttir

Guðmundur Ragnarsson

Konráð Alfreðsson

Fulltrúar Samtaka atvinnulífsins:

Gylfi Gíslason, varaformaður

Áslaug Hulda Jónsdóttir

Hjörtur Gíslason

Þórunn Liv Kvaran

Endurskoðunarnefnd:

Sigrún Guðmundsdóttir, formaður

Kolbeinn Gunnarsson

Þórunn Liv Kvaran

Staðan 30.9.2016 - helstu atriði

- Hrein eign samtryggingardeildar þann 30. september 2016 nam 452,9 milljörðum króna og hefur hækkað um 1,85 milljarða króna frá ársbyrjun.
- Nafnávöxtun fyrstu 9 mánuði ársins var -0,5% á ársgrundvelli sem samsvarar -2,7% hreinni raunávöxtun.
- Þróun á innlendum og erlendum hlutabréfamörkuðum ásamt gengi krónunnar ráða mestu um niðurstöðu ársins.

Ávöxtun séreignardeilda:	<u>Nafnávöxtun*</u>	<u>Hrein raunávöxtun*</u>
Framtíðarsýn 1:	1,0%	-1,1%
Framtíðarsýn 2:	2,5%	0,3%
Framtíðarsýn 3:	4,1%	1,8%

* Á ársgrundvelli

Iðgjöld

- Iðgjöld fyrstu 9 mánuði ársins 2016 námu 14,2 milljörðum króna.
- Iðgjöld fyrir sama tímabil á árinu 2015 voru 12,4 milljarðar króna.
- Iðgjöld allt árið 2015 17,7 voru milljarðar króna.
- Mótframlag atvinnurekenda hækkaði um 0,5% 1.7.2016

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur fyrstu 9 mánuði ársins 2016 námu 10.431 milljónum króna (9.645 sama tímabil 2015) en lífeyrir ársins 2015 var samtals 13.005 milljónir króna.

Skipting lífeyrisgreiðslna jan. - sept. 2016 og fjöldi lífeyrisþega:

	<u>Fjárhæð:</u>	Hlutfall <u>af heild:</u>	Fjöldi <u>í sept. 2016:</u>	Fjöldi <u>í sept. 2015:</u>
Ellilífeyrir	6.370 millj.	61,1%	17.104	15.723
Örorkulífeyrir	3.303 millj.	31,7%	6.277	5.889
Makalífeyrir	650 millj.	6,2%	2.293	2.379
Barnalífeyrir	108 millj.	1,0%	1.236	1.236

Lán til sjóðfélaga

- Í lok september 2016 voru sjóðfélagar í Gildi-lífeyrissjóði með samtals 3.120 lán hjá sjóðnum.
- Uppreiknað verðmæti þessara lána er 16,9 milljarðar króna eða um 4% af heildareignum sjóðsins.
- Á árinu 2016 (jan.- sept.) hafa verið veitt 440 ný sjóðfélagalán samtals að fjárhæð 5,2 milljarðar króna. Árið 2015 voru veitt 230 lán samtals að fjárhæð 2,2 milljarðar króna.

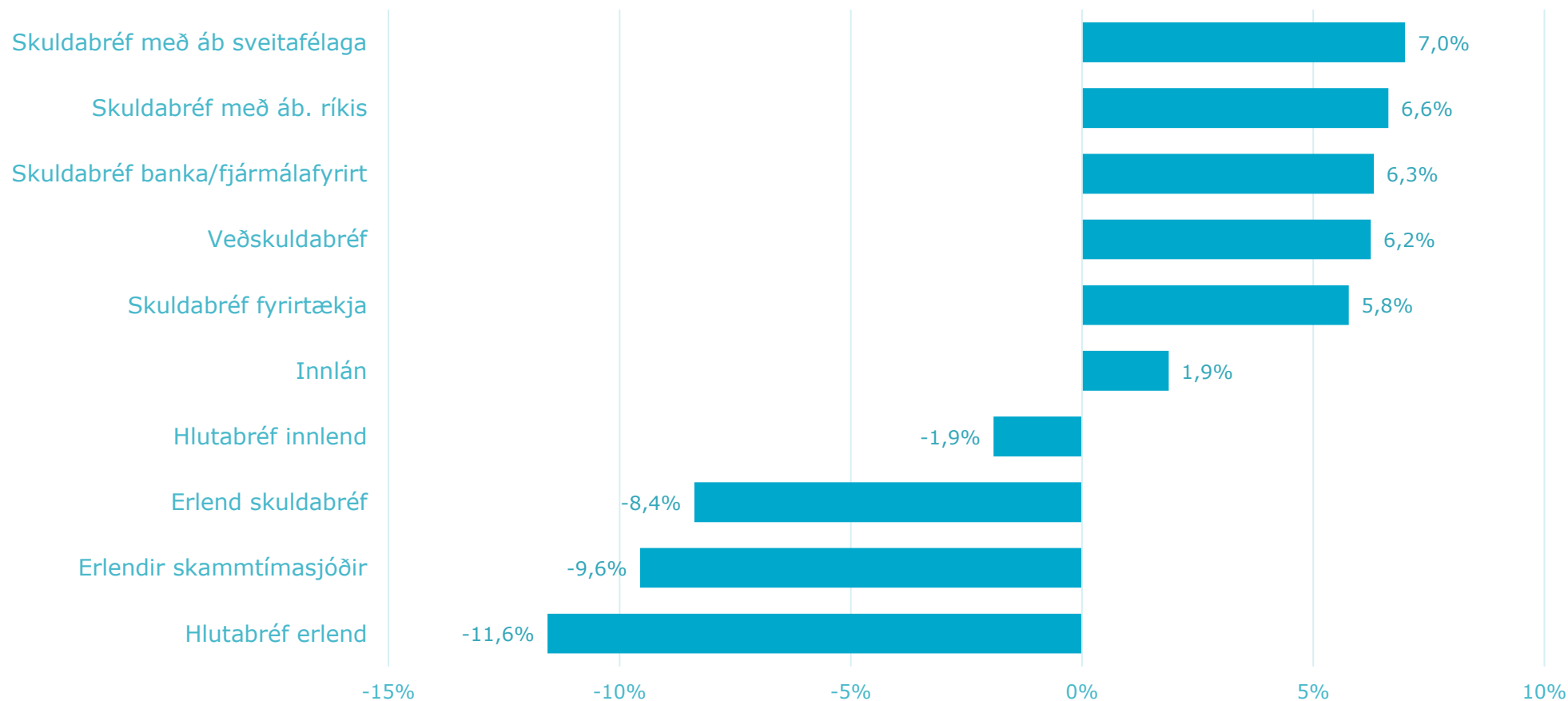
Séreignarsparnaður

- Heildareignir séreignardeildar 30.9.2016 námu 4.043 milljónum króna.
- Útgreiðslur jan.- okt. 2016 nema samtals kr. 106 milljónum króna.
- Greiðslur séreignarsparnaðar inn á lán nema samtals 73,3 milljónum.
- Iðgjöld á árinu 2016 nema samtals 182 milljónum króna.
- Rétthafar í séreignardeild eru rúmlega 36 þús.
- Virkir rétthafar eru 685.

Þróun markaða 1.1.- 30.9.2016

- **Stýrivextir** Seðlabanka (veðlánavextir) voru lækkaðir um 0,5% á árinu og eru nú 6,0%.
- **Vísitala neysluverðs** hefur hækkað um 1,6% fyrstu níu mánuði ársins.
- **Krónan** hefur styrkst mikið það sem af er ári eða:
 - um 11,7%, gagnvart dollar og 9,5% gagnvart evru.
- **Innlend hlutabréf** lækkuðu um 6,5% á fyrstu 9 mánuðum ársins. Nú nemur árslækkun 5,7% (OMXIGI).
- **Erlend hlutabréf** (MSCI) hafa hækkað um 5,6% mælt í dollar en lækkað um 6,8% í íslenskum krónum

Nafnávöxtun helstu eignaflokka 1.1.2016-30.9.2016*

* Á ársgrundvelli

Helstu fjárfestingar fyrstu 9 mánuði 2016 - nettó kaup

Innlend skuldabréf:

- Skuldabréf banka og sparisjóða: 8,2 ma.kr.
- Skuldabréf með ábyrgð ríkisins: -0,1 ma.kr.
- Skuldabréf fyrirtækja: 2,4 ma.kr.
- Skuldabréf með áb.sveitarfélaga: -0,5 ma.kr.
- Sjóðfélagalán: 5,3 ma.kr.

Innlend hlutabréf og sjóðir:

- Skráð hlutabréf: 3,3 ma.kr.
- Óskráð hlutabréf: -2,2 ma.kr.

Erlend hlutabréf og sjóðir:

- Skráðir erlendir hlutabréfasjóðir: 5,4 ma.kr.
- Erlendir framtakssjóðir: 0,6 ma.kr.
- Erlendir skammtímasjóðir: 3,7 ma.kr.

Helstu fjárfestingar fyrstu 9 mánuði 2016 - nettó kaup

Innlend hlutabréf og sjóðir:

• Skráð hlutabréf:	<u>Samtals</u>	<u>3.336 m.kr.</u>
• Eimskip		2.019 m.kr
• Marel		620 m.kr
• Síminn		353 m.kr
• Icelandair		209 m.kr
• HB Grandi		135 m.kr
• Óskráð hlutabréf:	<u>Samtals</u>	<u>-2.262 m.kr.</u>
• BG12 (Bakkavör)		-2.874 m.kr.
• Horn III (framtakssj.)		225 m.kr.
• MF1 (fyrirtækjalánsj.)		170 m.kr.
• Frumtak 2 (nýsköpunarsj.)		122 m.kr.
• Edda (framtakssj.)		-130 m.kr.
• Brunnur (nýsköpunarsj.)		99 m.kr
• Annað (6 sj.& 2 hlbr)		127 m.kr.

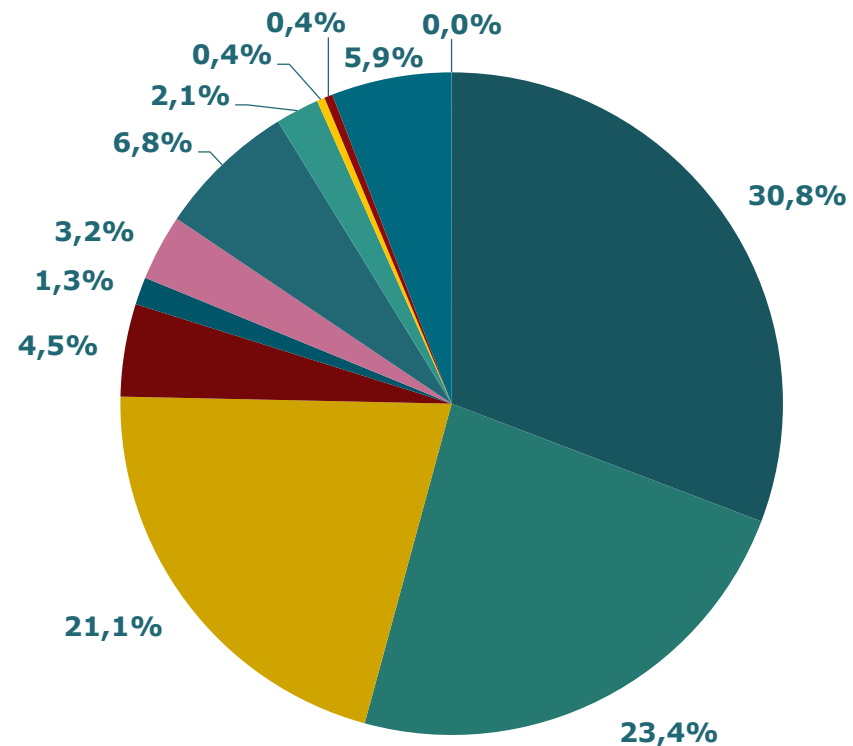
Innlend skuldabréf:

• Skuldabréf með áb. rík. (verðtr.):		<u>0 kr.</u>
• Skuldabréf með áb. rík. (óvtr.):		<u>-120 m.kr.</u>
• Skuldabréf banka:	<u>Samtals</u>	<u>7.667 m.kr.</u>
• Arion		4.432 m.kr.
• Íslandsbanki		2.308 m.kr.
• Landsbanki		927 m.kr.
• Skuldabréf fyrirtækja:	<u>Samtals</u>	<u>2.369 m.kr.</u>
• Eik fasteignafélag		1.368 m.kr.
• Alda fyrirtækjalánasjóður		489 m.kr.
• Reitir fasteignafélag		330 m.kr.
• Sjóðfélagalán:	<u>Samtals</u>	<u>5.266 m.kr.</u>

Verðbréfaeign samtryggingardeildar

30.9.2016

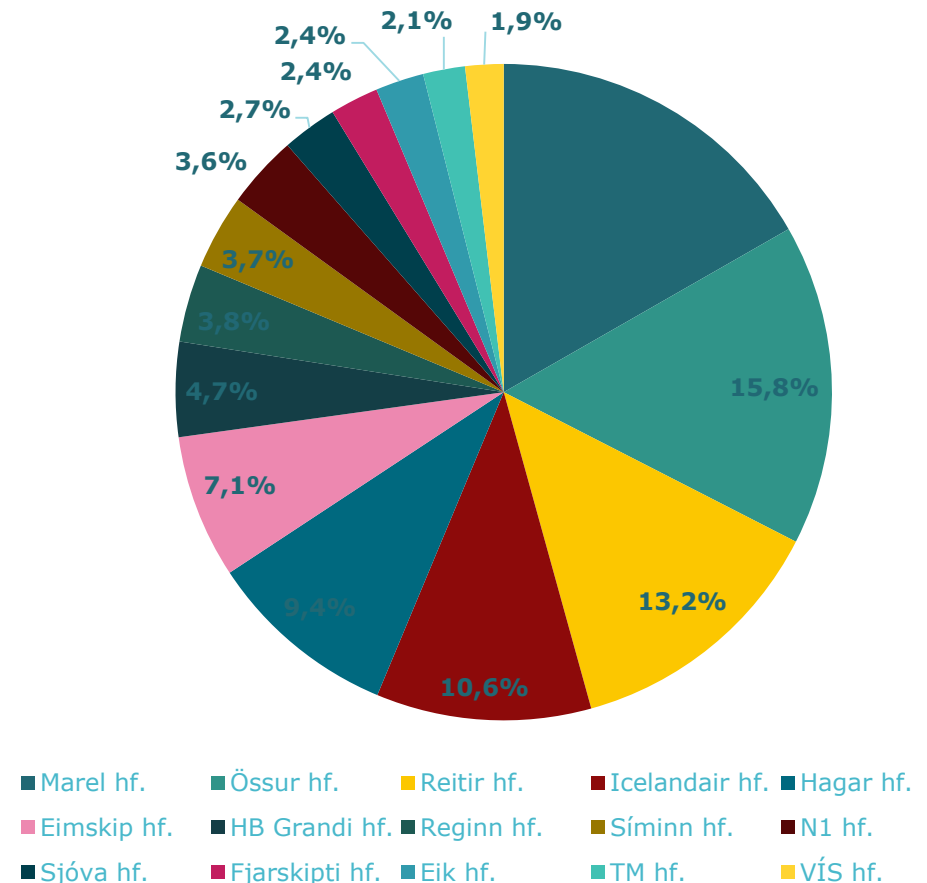
Verðbréfaeign	Eign í m.kr.	% af safni
Ríkistryggð skuldabréf	138.691	30,8%
Erlend hlutabréf	105.641	23,4%
Innlend hlutabréf	95.110	21,1%
Skuldabréf fyrirtækja	30.591	6,8%
Skuldabréf banka og sparisjóða	26.419	5,9%
Veðskuldabréf	20.350	4,5%
Skuldabréf sveitarfélaga	14.533	3,2%
Erlendir skammtímasjóðir	9.573	2,1%
Innlán banka	6.062	1,3%
Erlend skuldabréf	1.741	0,4%
Fasteignasjóðir	1.821	0,4%
Vogunarsjóðir	17	0,0%
Samtals verðbréfaeign	450.550	100,0%

- Ríkistryggð skuldabréf
- Erlend hlutabréf
- Innlend hlutabréf
- Veðskuldabréf
- Innlán
- Skuldabréf sveitarfélaga
- Skuldabréf banka og sparisj.
- Erlendir skammtímasjóðir
- Erlend skuldabréf
- Fasteignasjóðir
- Vogunarsjóðir

Skráð hlutabréf samtryggingardeildar 30.9.2016

Skráð hlutabréf	Eign í m.kr.	% af skráðu hlutabr.safni	Eignarhlutur
Marel hf.	11.908	16,73%	6,8%
Össur hf.	11.251	15,80%	5,9%
Reitir hf.	9.378	13,17%	14,1%
Icelandair hf.	7.539	10,59%	6,5%
Hagar hf.	6.720	9,44%	11,4%
Eimskip hf.	5.035	7,07%	8,4%
HB Grandi hf.	3.322	4,67%	6,6%
Reginn hf.	2.729	3,83%	7,3%
Síminn hf.	2.614	3,67%	9,2%
N1 hf.	2.547	3,58%	9,6%
Sjóva hf.	1.935	2,72%	9,8%
Fjarskipti hf.	1.705	2,39%	13,3%
Eik hf.	1.698	2,38%	4,9%
TM hf.	1.471	2,07%	8,7%
VÍS hf.	1.343	1,89%	7,0%
Samtals	71.194	100,00%	

Fjárfestingarstefna Gildis fyrir árið 2016

- núverandi stefna

Fjárfestingarstefna 2016	Eignir	Stefna	Heimiluð frávik	
			Lágmark	Hámark
Verðbréfaflokkur	30.9.2016	2016		
INNLÁN	1,3%	0,0%	0,0%	10,0%
SKULDABRÉF	53,7%	49,5%	40,0%	60,0%
- Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	30,8%	27,0%	22,0%	42,0%
- Skuldabréf banka og sparisjóða	5,9%	5,0%	1,5%	9,0%
- Veðskuldabréf	4,5%	5,0%	2,0%	9,0%
- Skuldabréf sveitarfélaga	3,2%	3,5%	2,0%	7,0%
- Skuldabréf fyrirtækja	6,8%	8,0%	3,0%	12,0%
- Erlendir skammtímasjóðir	2,1%	0,0%	0,0%	5,0%
- Erlend skuldabréf	0,4%	1,0%	0,0%	3,0%
HLUTABRÉF	44,6%	50,0%	35,0%	60,0%
- Innlend hlutabréf	21,1%	23,0%	14,0%	28,0%
- Erlend hlutabréf	23,4%	27,0%	19,0%	35,0%
AÐRAR FJÁRFESTINGAR	0,4%	0,5%	0,0%	4,0%
- Fasteignasjóðir	0,4%	0,5%	0,0%	2,0%
- Vogunarsjóðir	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
SAMTALS	100%	100%		

Ýmsir þættir í starfsemi sjóðsins

- **Nýjar lífslíkur**
- **Hluthafastefnan**
- **Erlendar fjárfestingar**
- **Lán til sjóðfélaga**
- **Hækkun iðgjalda - bundin séreign**

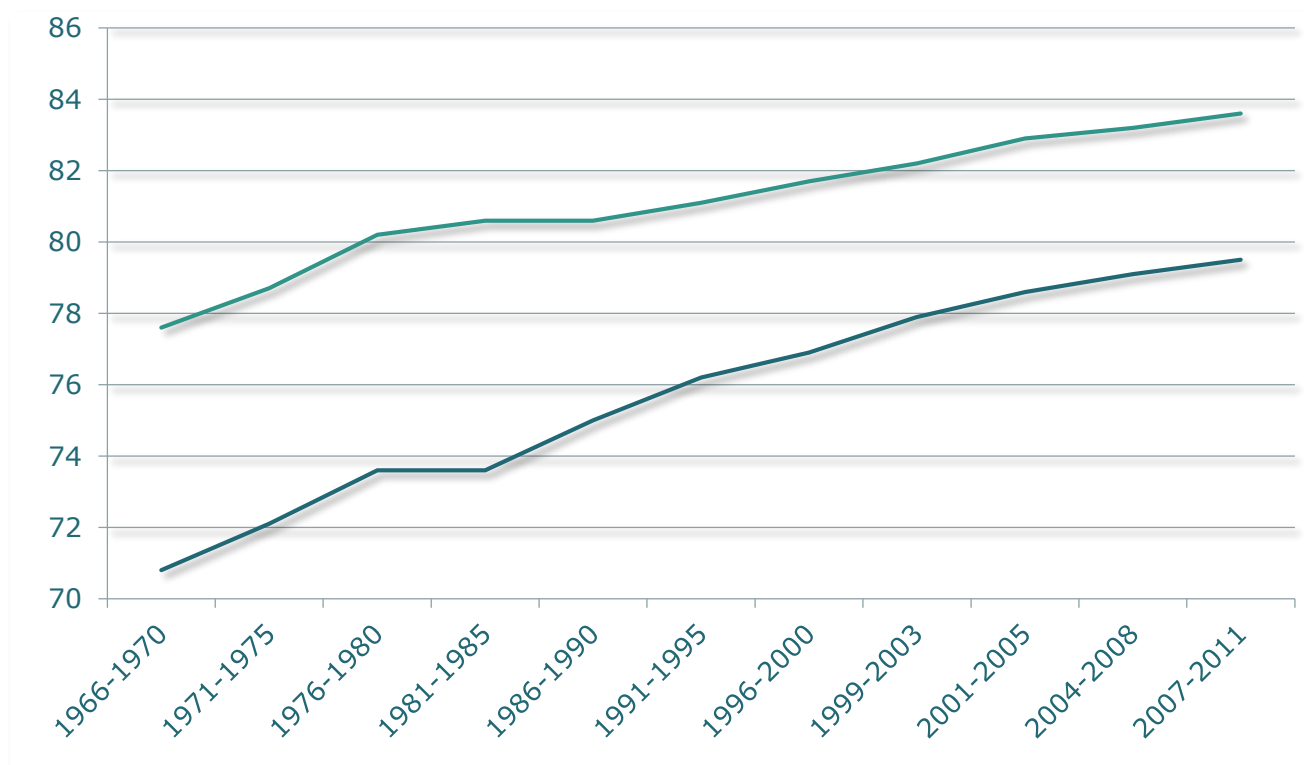
Nýjar lífslíkur

Nýjar lífslíkur

- Ein af grunnforsendum tryggingafræðilegra úttekta á lífeyrissjóðum eru lífslíkur sjóðfélaga.
- Félag íslenskra tryggingafræðinga (FÍT) reiknar lífslíkur á nokkurra ára fresti og gefur út töflur.
- Hingað til hefur aðeins verið litið til liðins tíma.
- Í hvert skipti sem nýjar lífslíkur hafa verið reiknaðar hafa skuldbindingar lífeyrissjóða hækkað.
- Erlendis hafa verið reiknaðar töflur þar sem gert er ráð fyrir því að dánartíðni haldi áfram að lækka og meðalævi að lengjast.
- FÍT hefur ákveðið að styðjast við spálíkan um það hvernig þróunin heldur áfram næstu áratugi. Horft er áfram í stað þess að horfa aðeins um öxl.

Nýjar lífslíkur

Meðalævin lengist sífellt. Hefur farið úr tæpl. 71 ári í rúml. 79 ár hjá körlum og úr rúml. 77 árum í rúm 83 ár hjá konum skv. töflum FÍT á árunum 1971 til 2011.

Meðalævilengd kvenna (efri) og karla (neðri) skv. töflum FÍT 1971-2011

Nýjar lífslíkur

- Réttindi sem áttu að endast í 15 ár þurfa kannski að endast í 20 ár eða lengur.
- Þetta mun leiða til þess að sýnilegur verður halli á flestum eða öllum lífeyrissjóðum.
- Skuldbindingar lífeyrissjóða gætu hækkað um 8-15%.

Nýjar lífslíkur

- Nýjar töflur verða væntanlega ekki notaðar við úttekt í árslok 2016.
- Tryggingafræðileg staða Gildis versnar um ca. 10% m.v. nýjar lífslíkur.
 - Var jákvæð um 1,4% í árslok 2015
 - Í ljósi ávöxtunar ársins mun staðan versna í árslok 2016
 - Staðan færi nálægt -10% mörkum m.v. nýjar lífslíkur
- Hvað er til ráða ?
 - Hækka iðgjöld
 - Lækka réttindi
 - Hækka lífeyristökualdur
 - Blanda af mismunandi leiðum

Nýjar lífslíkur

- Innan lífeyrissjóðanna hefur helst verið skoðað að hækka lífeyristökualdur.
 - Úr 67 árum í 70 ár
 - Um 2 mánuði á ári næstu 12 árin
 - Um 1 mánuð á ári næstu 12 árin þar á eftir
- Sams konar tillaga var lögð fram til breytinga á almannatryggingalögum en var ekki samþykkt.
- Engar ákvarðanir hafa verið teknar.
 - Hjá Gildi er hægt að hefja töku ellilífeyris frá 60 ára aldri.
 - Sjóðfélagi getur ákveðið að hefja töku ellilífeyris í 50% hlutfalli hvenær sem er eftir að 60 ára aldri er náð.

Hluthafastefnan

Hluthafastefnan

- Hluthafastefna sett í mars 2013 - endurskoðuð og ný stefna sett í ársbyrjun 2015.
- Fylgt eftir með bréfi til stjórnar félaga og á fundum með stjórnarformönnum.
- Áhersla lögð á:
 - Jafnræði hluthafa
 - Jákvæð og uppbyggileg samskipti
 - Skýrar reglur í samþykktum félaga
 - Gegnsæi og vandaða upplýsingagjöf
 - Styðja fulltrúa í stjórnir félaga
 - Góða stjórnarhætti

Hluthafastefnan

- Gildi hefur á árunum 2015 og 2016 farið fram með tillögur á flestum aðalfundum skráðra hlutafélaga.
- Gildi hefur fyrstur íslenskra lífeyrissjóða birt upplýsingar um atkvæðagreiðslur og tillögugerð á aðalfundum skráðra hlutafélaga.
- Á aðalfundum 2016 lagði Gildi fram tillögur:
 - Varðandi hlutabréfatengd réttindi hjá:
 - Sjóvá - Eimskip - HB Granda og Reginn
 - Varðandi heimildir til kaupa á eigin bréfum hjá:
 - Sjóvá - Reitum - Eimskip - og HB Granda.

Erlendar fjárfestingar

Erlendar fjárfestingar

- Mikilvægt að lífeyrissjóðir hafa fengið heimildir til að fjárfesta í erlendri mynt.
- Nauðsynlegt vegna áhættudreifingar.
- Lífeyrisjóðirnir fengu samtals 10 milljarða heimild árið 2015 og 85 milljarða heimild á árinu 2016.
- Gildi hefur fengið samtals 11,7 milljarða og nýtt alla heimildina.

Sjóðfélagalánin

Sjóðfélagalánin

- Vaxtakjörin sem Gildi býður á sjóðfélagalánum eru meðal þess besta sem í boði er á húsnæðislánamarkaði.
- Gildi hóf í mars 2015 að bjóða upp á óverðtryggð lán til sjóðfélaga.
- Allir sem greitt hafa til Gildis (og forvera sjóðsins) eiga rétt á láni frá sjóðnum.
- Lántökugjald með því lægsta sem þekkist eða 0,5%.
- Lánað allt að 75% af verðmæti fasteignar.
- Uppgreiðanlegt hvenær sem er - ekkert uppgreiðslugjald.

Sjóðfélagalánin

Vextir á sjóðfélagalánum Gildis:

	Grunnlán: (að 65% veðhlutfalli)	Viðbótarlán: (65%-75% veðhlutfall)
Verðtryggð, breytilegir vextir	3,45%	4,20%
Verðtryggð, fastir vextir	3,60%	4,35%
Óverðtryggð, breytilegir vextir	6,40%	7,15%

Hækkun framlags launagreiðenda í lífeyrissjóði

- bundin séreign

Hækkun framlags launagreiðenda í lífeyrissjóði

- Samkvæmt kjarasamningi ASÍ o.fl. við Samtök atvinnulífsins hinn 21. janúar 2016 hækkar framlag launagreiðenda í lífeyrissjóð í skrefum á næstu árum, samtals um 3,5%:
 - Varð 8,5% hinn 1. júlí 2016.
 - Verður 10,0% frá 1. júlí 2017.
 - Verður 11,5% frá 1. júlí 2018 (samtals 15,5% með framlagi launamanns).
- Markmið þessara breytinga er samræming lífeyrisréttinda milli almenna og opinbera vinnumarkaðarins.
- Gert ráð fyrir því að einstaklingum verði heimilt að ráðstafa, að hluta eða fullu, 3,5% auknu framlagi launagreiðanda í bundinn séreignarsparnað (í stað samtryggingar).
- Þessi breyting kallar á laga- og samþykktabreytingar.

Bundin séreign í tengslum við hækkun iðgjalda

- Ýmis álitæfni sem á eftir að leysa og útfærsla bundinnar séreignar er í vinnslu. Þar til niðurstaða liggur fyrir rennur viðbótarframlag til samtryggingar.
- Fyrir liggur fyrir að:
 - Heildariðgjaldi (ásamt bundinni séreign) skal skilað til sama lífeyrissjóðs og samtryggingariðgjald rennur til og ávaxtað þar.
 - Forsenda þess að sjóðfélagi geti ákveðið að iðgjald verði greitt í bundna séreign er upplýst samþykki hans
 - Bundin séreign verður að fullu séreign rétthafans og erfist.
 - Bundin séreign myndar ekki rétt til ævilangs lífeyris og áfallatrygginga (örorku-, maka- og barnalífeyris).
 - Hægt verði að hefja útgreiðslur fimm árum fyrir lögbundinn eftirlaunaaldur.
 - Bundin séreign njóti verndar gegn skuldheimtumönnum líkt og gildir nú um viðbótarlífeyrissparnað.
 - Gert ráð fyrir að greiðslur njóti sömu stöðu og greiðslur frá samtryggingu varðandi lífeyrisgreiðslur frá TR.

Gildi - lífeyrissjóður

Takk fyrir